

КРИВЕНКО ЮЛІЯ ВАСИЛІВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри цивільного права, кандидат юридичних наук, доцент*

АДАХОВСЬКА НАДІЯ СЕРГІЇВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри цивільного права, кандидат юридичних наук*

ЩОДО ВИДІВ БЕЗГОТІВКОВИХ РОЗРАХУНКІВ

Розвиток інформаційного суспільства супроводжується змінами системи розрахунків, здатної організувати грошові потоки відповідно до потреб. Досить популярними є системи миттєвих платежів, які дають можливість поєднувати високу швидкість розрахунків і потенційно низьку вартість оброблення платежу. В Україні вже існує попит на миттєві платежі серед фізичних осіб, наприклад, 43% від загальної суми безготівкових операцій з використанням платіжних карток – саме платежі з картки на картку. Водночас пандемія прискорила впровадження безготівкових платежів і одночасно загострила питання їх вартості. Саме тому миттєві платежі, фактично стали *new normal*, новою реальністю у платежах [1]. Це зумовлює необхідність якісної трансформації грошової системи із застосуванням видів безготівкових розрахунків регламентованих законодавством та з урахуванням перспектив розвитку.

Безготівковий грошовий оборот — сукупність платежів, що здійснюються без використання готівки.

Стаття 1088 ЦК України [2] допускає наступні види безготівкових розрахунків: платіжні доручення; акредитиви; чеки; розрахунки по інкасо; інші форми, передбачені законом, встановленими відповідно до нього банківськими правилами й вживаними в банківській практиці звичаями ділового обороту.

Найбільш поширеними є розрахунки платіжними дорученнями, банк зобов'язується за дорученням платника за рахунок коштів, що знаходяться на його рахунку, перевести певну грошову суму на рахунок зазначеної платником особи в тому чи іншому банку в строк, передбачений законом або встановлений відповідно до нього, якщо інший строк не передбачений договором банківського рахунку або не визначений застосовуваними в банківській практиці звичаями ділового обороту. Платіжне доручення — розрахунковий документ, який містить доручення платника банку, здійснити переказ визначеної в ньому суми коштів зі свого рахунка на рахунок отримувача [3]. Платіжне доручення — вид банківського переказу.

Розрахунки за допомогою акредитивів — це один з видів безготівкових розрахунків, при якому дотримуються інтереси постачальника і покупця. Постачальнику вони гарантують надходження виторгу після поставки товару, виконання робіт або надання послуг. А покупцеві

такий вид розрахунків гарантує списання коштів тільки у разі виконання постачальником умов акредитива.

Акредитив — це документ, що випускається банком-емітентом для свого клієнта (покушця або заявника) на користь продавця (бенефіціара). Згідно акредитиву банк зобов'язується виплатити за дорученням клієнта певну суму грошей в конкретні терміни після пред'явлення необхідних транспортних та інших документів, передбачених в акредитивній заяві платника [4]. Чек — особливий вид розрахунків, який наділений зовнішньою простотою і підвищеною мобільністю. І пов'язано це з тим, що чек є цінним папером, що містить нічим не обумовлене розпорядження чекодавця банку здійснити платіж зазначеної в ньому суми чекодержателю. Чекодержателем можуть бути як фізичні, так і юридичні особи.

Інкасо — вид банківської операції. При розрахунках по інкасо банк (банк-емітент) зобов'язується за дорученням клієнта здійснити за рахунок клієнта дії щодо одержання від платника платежу та (або) акцепту платежу. Банк-емітент, який одержав доручення клієнта, має право залучати для його виконання інший банк (виконуючий банк). Іншими словами, кредитні організації на підставі інкасового доручення одержувача платежу від його імені й за його рахунок здійснюють дії, спрямовані на отримання від платника платежу або акцепту (згоди на проведення платежу).

Безумовно, використання електронних видів розрахунків, зокрема пластикових карт, є відносно новим видом банківського обороту.

Пластикова картка — це персоніфікований платіжний інструмент, що дає особі (власнику картки) можливість безготівкової оплати товарів і (або) послуг, а також отримання готівкових коштів у відділеннях (філіях) банків і банківських автоматах (банкоматах).

При видачі картки клієнту здійснюється її персоналізація, тобто на неї заносяться дані, які дозволяють ідентифікувати картку і її власника і здійснити перевірку платоспроможності картки при прийнятті її до оплати або видачі готівки.

Отже, у системі правового регулювання видів безготівкових розрахунків, з одного боку, застосовуються норми цивільного права, з іншого — норми фінансового, в першу чергу банківського права, які поєднують в собі як приватноправові, так і публічно-правові норми, що надають видам безготівкових розрахунків комплексний характер. Водночас широке застосування безготівкових видів розрахунків останнім часом призводить до скорочення використання готівкових грошових коштів, що значно спрощує і здешевлює витрати на їх здійснення, а також мінімізує порушення при здійсненні розрахунків.

Список використаної літератури:

1. Системи миттєвих платежів: Національний банк вивчає досвід Європейського Союзу. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/sistemi-mittyevih-platejiv-natsionalniy-bank-vivchaye-dosvid-yevropeyskogo-soyuzu>

2. Цивільний кодекс України. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003. №№ 40-44. ст.356.
3. Про платіжні системи та переказ коштів в Україні. Відомості Верховної Ради України (ВВР). 2001. № 29. ст.137.
4. Положення про порядок здійснення банками операцій за акредитивами. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1213-03#n14>.

Ключові слова: безготівкові розрахунки, форми розрахунків, платіжні доручення, акредитиви, чеки, розрахунки по інкасо, розрахунки платіжними картками.

Ключевые слова: безналичные расчеты, формы расчетов, платежные поручения, аккредитивы, чеки, расчеты по инкассо, расчёты платежными картами.

Key words: cashless payments, forms of payment, payment orders, letter of credit, checks, collection payment, payment by payment cards.

МАТІЙКО МИКОЛА ВОЛОДИМИРОВИЧ

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри цивільного права,
кандидат юридичних наук, доцент*

РІВНІ СИСТЕМИ СПОРТИВНИХ НАГОРОД ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ

У самому загальному вигляді автор «Теорії нагород» І. Бентам визначав нагороду як якусь частку блага, що дарується за реальну або передбачувану послугу, при цьому поняття нагороди неодмінно мало на увазі якесь діяння, яке вважається благом [1, с. 93, 410].

Визначаючи спорт у статті 1 Закону України «Про фізичну культуру і спорт» від 24.12.1993, як діяльність суб'єктів сфери фізичної культури і спорту, спрямовану на виявлення та уніфіковане порівняння досягнень людей у фізичній, інтелектуальній та іншій підготовленостях шляхом проведення спортивних змагань та відповідної підготовки до них, законодавець підкреслює важливість змагальності у спортивній сфері, справедливе відзначення спортивних досягнень. Застосування стимулювання та «м'якого» впливу, що є характерним для приватного права, повною мірою сприяє реалізації державної політики у сфері фізичної культури і спорту, адже сучасною тенденцією є те, що «значимість заохочення як юридичного інструменту постійно зростає» [2, с.32].

Відповідно до статті 6 Закону України «Про фізичну культуру і спорт» від 24.12.1993 центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері фізичної культури та спорту визначає систему спортивних відзнак і нагород. П.п.17 п.4 Положення про Міністерство молоді та спорту України затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 2 липня 2014 р. № 220 серед інших завдань Міністерства передбачає встановлення переліку спортивних нагород для переможців і рекордсменів всеукраїнських спортивних змагань. При цьому Положення про єдину спортивну класифікацію